

El repte sanitari en l'educació

Dll, 7/09/2020 per Josep Gallifa

[Universitas](#)

Els centres educatius preparen aquests dies l'inici de curs. Des de les escoles bressol fins a les universitats. Ja sabem que no es preveu que sigui un curs gens normal. Tot sembla que serà excepcional. Es plantegen una sèrie de reptes, els reptes social o educatiu de cada context o situació, que són molt importants, però sobretot el repte de preservar la salut de tots els membres de totes les comunitats educatives. Donada la rellevància i centralitat del repte sanitari, i ja que s'està debatent amb preocupació el proper retorn a les aules i als entorns educatius, reflexionem-hi breument. Aquest repte ressitua els altres, dels que ja tindrem ocasió d'anar-ne parlant.

Es normal tenir incerteses, pors, dubtes, davant una situació sanitària inèdita i sobre la que no tenim la possibilitat d'un control a curt termini. El coronavirus segueix aquí, i tot i que de moment està fora dels entorns educatius, és previsible que vagin sorgint problemes a dins. Ja anem coneixent quins són i també com es poden prevenir i minimitzar. Ens preguntem malgrat tot si serà segura l'apertura dels centres educatius. Tanmateix a l'hora d'abordar la situació que viurem no ens podem deixar arrossegar ni pel nerviosisme, ni per l'amplificació de les pors o del pessimisme. La confiança en que ho estarem fent bé serà fonamental per guanyar terreny i temps al virus.

La situació ens posa doncs a prova a tots i a tot el sistema en les seves diferents dimensions:

En primer lloc les autoritats sanitàries i educatives o universitàries, que han establert protocols i mesures que probablement s'hauran d'anar adaptant quan que es vagi veient l'evolució del curs. Tenim elements per confiar que anirà bé. Els casals d'estiu i campaments portats per joves, es van poder fer amb poques incidències, aplicant protocols per preservar la salut i prevenir possibles situacions de risc. No existeix el risc zero, problemes puntuals n'apareixeran, ben segur.

Quan apareguin caldrà actuar segons l'establert. Tan de bo les administracions puguin també ser sensibles a les necessitats de les famílies quan es donin situacions de quarantenes o confinaments. Hi ha incògnites encara de diversos tipus. Quan sorgeixin nous problemes s'han de poder proposar solucions de forma argumentada, detectar dificultats y contribuir a que les autoritats en els diferents nivells puguin actuar o rectificar pel màxim bé col·lectiu.

Els equips directius per la seva banda hauran de fer efectiu el projecte de centre en unes condicions molt difícils, prenent les decisions més adequades en cada moment i a cada context. Ben segur que els centres son ben conscients que se'ls afegeix una gran responsabilitat i pressió. Les escoles cristianes pel que se tenen ja el pla per l'inici de curs, preparat abans de vacances. Serà adequat tenir un "pla b" per les situacions que puguin sorgir i que es pugui aplicar si cal. Hem de posar en valor la tasca sovint poc valorada de gestió que realitzen els directius, que a vegades han rebut poques directrius o suport. La seva tasca serà fonamental.

Es una gran prova també per la implicació de tot l'entorn dels centres educatius: de les famílies, de la comunitat propera a l'escola, del consell escolar, dels ajuntaments, dels serveis sanitaris, educatius i culturals, etc. Serà clau poder habilitar altres espais, poder fer activitats col·laboratives de petits grups estables, realitzar activitats en espais a l'aire lliure, etc. Es necessita tota una tribu per educar un infant deia Tonnucci en "La ciutat dels nens i les nenes", recollint un proverbi africà. Es ara el moment de ser-hi tots.

També és un repte pels educadors, sigui quin sigui el nivell. Es necessitarà de la seva creativitat i dedicació en una situació complexa, per tractar de mantenir els aprenentatges del grup i la màxima "normalitat". Potser no caldrà forçar com sigui el complir tots els temaris, ni es podran fer les activitats de sempre, les celebracions de l'escola, les festes populars seguint el calendari en els més petits. Potser caldrà dedicar ara més temps a acompanyar, a atendre més personalment, a acollir les dificultats que sorgeixin. Potser es pugui fer més que mai efectiu el ser naturals facilitadors de l'aprenentatge. Ben segur que això voldrà dir molt treball. Els educadors ja van demostrar en la segona part del curs passat que podien respondre al repte. Caldrà valorar la seva tasca.

També pels alumnes i estudiants serà una oportunitat inèdita que es pot transformar en una ocasió per desenvolupar millor capacitat de resposta als problemes, responsabilitat, sentit de pertinença al col·lectiu humà, afrontament de les dificultats, o resiliència. En definitiva prendrà centralitat la part personal de l'educació. Una situació òptima per a l'aprenentatge de valors. Els bons educadors ben segur que sabran treure partit educatiu a aquesta oportunitat.

En definitiva, aprendrem a respondre a un repte sanitari que afecta la integralitat del sistema educatiu. Tots hem de complir la nostra part. Pot ser un aprenentatge positiu de col·laboració, de capacitat d'adaptació, de consciència i de comprensió mútua per l'esforç de tots. Tal vegada es puguin realitzar algunes innovacions, i ben segur que ens en adonarem de la necessària col·laboració de tots i cadascú per preservar la salut, per cuidar-nos i cuidar. Serà també un gran aprenentatge i una satisfacció per tots ensortir-nos-en. En reeixir, el sistema educatiu haurà fet un pas endavant i l'educació probablement pugui tenir més centralitat en la societat, com comencem a veure aquests dies.